

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 5

Sub. Code :

1	0	3	2	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

NEP U.G. Common-Value Added Course 1st Semester
(2125)

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper—Digital Governance (PUBVAC1)

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 45

Note :— (1) Question 1 is compulsory and comprises of 10 questions covering the entire syllabus. Each question should be answered in 25 to 30 words. Candidates are required to attempt any 5 questions. Each question carries 3 marks. (5×3=15 marks)

(2) The remaining paper is divided into two units. Each unit contains TWO questions. Candidates must attempt ONE question from each unit. Each question carries 15 marks. (2×15=30 marks)

(Compulsory Question)

1. (a) Name any two types of communication.
- (b) Write two advantages of communication.

- (c) What is data communication?
- (d) Define networking and mention one of its uses in governance.
- (e) What is the role of ICT in governance?
- (f) What is meant by Government-to-Business (G2B) in e-Governance?
- (g) Mention any two benefits of ICT in public service delivery.
- (h) Give one example each of G2C and G2B initiatives in India.
- (i) What is the full form of NeGP?
- (j) Name two services provided by e-PRAMAAN.

UNIT—I

2. Define communication. Discuss its various types and explain the key principles that ensure effective communication in administrative settings.
3. What is data communication? Describe its key elements and explain the importance of networking.

UNIT—II

4. Discuss the role of ICT in Governance. How does it facilitate effective interaction between Government and Citizens (G2C), and Government-to-Government (G2G)?
5. Explain the concept of the National e-Governance Plan (NeGP). How has it contributed to the transformation of public administration in India?

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) प्रश्न 1 अनिवार्य है और इसमें पूरे पाठ्यक्रम को कवर करने वाले 10 प्रश्न हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 25 से 30 शब्दों में देना होगा। अभ्यर्थियों को किन्हीं 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न 3 अंकों का है।

(5×3=15 अंक)

(2) शेष प्रश्नपत्र दो यूनिटों में विभाजित है। प्रत्येक यूनिट में दो प्रश्न हैं। अभ्यर्थियों को प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का उत्तर देना होगा। प्रत्येक प्रश्न 15 अंकों का है।

(2×15=30 अंक)

(अनिवार्य प्रश्न)

1. (a) संचार के किन्हीं दो प्रकारों के नाम लिखिए।
(b) संचार के दो लाभ लिखिए।

- (c) डेटा संचार क्या है?
- (d) नेटवर्किंग को परिभाषित कीजिए और शासन में इसके एक उपयोग का उल्लेख कीजिए।
- (e) शासन में आईसीटी की क्या भूमिका है?
- (f) ई-गवर्नेंस में सरकार-से-व्यवसाय (G2B) का क्या अर्थ है?
- (g) सार्वजनिक सेवा वितरण में आईसीटी के किन्हीं दो लाभों का उल्लेख कीजिए।
- (h) भारत में G2C और G2B पहलों का एक-एक उदाहरण दीजिए।
- (i) NeGP का पूर्ण रूप क्या है?
- (j) ई-प्रमाण द्वारा प्रदान की जाने वाली दो सेवाओं के नाम बताइए।

यूनिट-I

2. संचार को परिभाषित कीजिए। इसके विभिन्न प्रकारों पर चर्चा कीजिए और प्रशासनिक व्यवस्था में प्रभावी संचार सुनिश्चित करने वाले प्रमुख सिद्धांतों की व्याख्या कीजिए।
3. डेटा संचार क्या है? इसके प्रमुख तत्वों का वर्णन कीजिए और नेटवर्किंग के महत्व की व्याख्या कीजिए।

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਸ਼ਾਸਨ ਮੇਂ ਆਈਸੀਟੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਜਿਓ। ਯਹ ਸਰਕਾਰ ਔਰ ਨਾਗਰਿਕੋਂ (G2C) ਤਥਾ ਸਰਕਾਰ-ਸੇ-ਸਰਕਾਰ (G2G) ਕੇ ਭੀਚ ਪਰਭਾਵੀ ਅੰਤ:ਕਰਿਯਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸੁਗਮ ਬਨਾਤਾ ਹੈ?
5. ਰਾਸ਼ਟਰੀਯ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (NeGP) ਕੀ ਅਭਯਾਰਨਾ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕੀਜਿਓ। ਈਸਨੇ ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਲੋਕ ਪਰਸ਼ਾਸਨ ਕੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੇਂ ਕਿਸ ਪਰਕਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਯਾ ਹੈ?

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 10 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

(5×3=15 ਅੰਕ)

(2) ਬਾਕੀ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਦੋ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

(2×15=30 ਅੰਕ)

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. (a) ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
(b) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਦੋ ਫਾਇਦੇ ਲਿਖੋ।

- (c) ਡੇਟਾ ਸੰਚਾਰ ਕੀ ਹੈ ?
- (d) ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
- (e) ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ICT ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ?
- (f) ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ-ਤੋਂ-ਕਾਰੋਬਾਰ (G2B) ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
- (g) ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ICT ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
- (h) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ G2C ਅਤੇ G2B ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ।
- (i) NeGP ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ?
- (j) e-PRAMAAN ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਡੇਟਾ ਸੰਚਾਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ICT ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ (G2C), ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ-ਤੋਂ-ਸਰਕਾਰ (G2G) ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ?
5. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (NeGP) ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ?